

LA CATALUNYA DEL NORD

joan-daniel bezsonoff

Els gatets de Perpinyà | François Rabelais parlava de les «paraules gelades». Els nostres vells mots catalans al Rosselló es petrifiquen en les parets i desapareixen de les converses i passen a sobreviure als missals i a les pàgines d'una literatura viva i variada. Després d'*El navegant* de Joan-Lluís Lluís, que comentarem aviat, i de la nostra *La ballarina de Berlín* (permeteu-me l'autobombo), Aleix Renyé, periodista a *El Punt Avui*, acaba de publicar *La llesqueta del septentrió*, una evocació assolellada de la nostra geografia.

Exiliat polític a la Catalunya del Nord, Renyé, natural de Lleida, va treballar a Ràdio Arrels. Li va agradar tant el país que s'hi va maridar i hi va *mainadar*. S'hi va enamorar

de la modalitat rossellonesa de la nostra llengua, que maneja amb destresa. També l'entusiasme el francès, que tortura amb el mateix delit que Salvador Dalí.

El llibre de Renyé és un monòleg sentimental ple d'humanitat. L'autor evoca amb emoció els amics perduts, els anònims fidels a la parla. Explica amb amenitat la nostra catalanitat complexa. La Catalunya del Nord fa segles que ja no és ben bé com el Principat. Tampoc no podem considerar-la tan francesa com la Xampanya o la Normandia. Com diuen en francès, una gata no hi retrobaria els seus gatets. Renyé els recull per contar-los amb paciència les glòries i les misèries d'aquesta punta de Catalunya, castigada per tots els vents de la història. Sort de la geografia.

L'ALT EMPORDÀ

joan ferrerós

Ateneu Republicà de l'Alt Empordà | És verídica i llegenda que Figueres i els seus *hinterland* i *voreland* van ser el bressol del republicanisme sud-pirineenc al segon terç del segle XIX. Tenint França per veïna, durant dècades Fi-

gueres va ser de matriu jacobina; després el centralisme va anar-se convertint en federalisme. Va ser un procés llarg i lent; a Figueres i als seus rerepaís i avantpaís van conviure-hi ambdós: el nuclear i el perifèric. Després el pes dels catalanismes va fer que, ja entrat el segle XX, el federal fos l'hegemònic. En aquells anys deu, vint i trenta de regionalisme —Lliga, Mancomunitat, Estatut del 32—, a l'Empordà el qualificatiu de *federal* va esdevenir popular i ple de sentit; fins i tot va publicar-se una prestigiosa revista, *l'Empordà Fe-*

deral, promoguda per Josep Puig Puigades, el polític i home de cultura probablement més rellevant que ha generat Figueres. I federalista, és clar. Ara, un grup de persones ha fundat l'Ateneu Republicà de l'Alt Empordà, que es va presentar públicament el passat 14 d'abril per recordar que aquest dia de 1932 Francesc Macià va proclamar «la República catalana com a estat integrant de la Federació ibèrica». Presidit per Jordi Torrent, van subratllar l'efemèride Joan Antoni Poch, Isabel Clara Simó i Joan Olòriz. Avui el nou Ateneu no porta adjectiu perquè el catalanisme majoritari, passades les etapes de satèl·lit nacional espanyol, treballa per accedir a la normalitat política.

>> Sala de lectura a la Biblioteca Carles Fages de Climent de Figueres.

BIBLIOTECA CARLES FAGES DE CLIMENT DE FIGUERES

Escriptors a la Biblioteca | Nati Vilanova, l'esforçada, eficient i optimista directora de la Biblioteca Carles Fages de Climent de Figueres, fa uns quants anys que, la vigília de Sant Jordi, convoca els empordanesos que han publicat un llibre durant l'any. La reeixida trobada consisteix a fer-se una fotografia de grup, a fer un brindis per l'efemèride de la rosa i el llibre, i a assegurar-se per seguir un espectacle, que enguany ha estat literari i musical, a càrrec de Joan Massotkleiner i Anna Godoy. Per a molts dels escriptors, acompanyants i curiosos va ser una sorpresa compro-